

การวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งแวดล้อมสำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวธิดา พาณิชกุล

คุรุศาสตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-296-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I170A9A3X

A CONTENT ANALYSIS OF ENVIRONMENTAL
ASPECTS FOR THE HIGHER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM

Miss Tida Panichagul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Education Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-296-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งแวดลอมสำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
โดย นางสาวธิดา พาณิชกุล
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรชอด)

[Handwritten signature]

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ธิดา พาณิชย์กุล : การวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งแวดล้อมสำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
(A CONTENT ANALYSIS OF ENVIRONMENTAL ASPECTS FOR THE HIGHER SECONDARY
SCHOOL CURRICULUM) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 138 หน้า.
ISBN 974-584-296-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสารจากแหล่ง
ข้อมูล คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แบบเรียน
และหนังสืออ่านเพิ่มเติม จำนวนทั้งสิ้น 36 เล่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีเนื้อหา
สิ่งแวดล้อมที่ปรากฏเรียงลำดับดังนี้คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณสิ่งแวดล้อม เนื้อหาที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ
เท่ากับเนื้อหาที่เกี่ยวกับประชากร เนื้อหาที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์และเทคโนโลยี เนื้อหาที่เกี่ยวกับการ
ตัดสินใจทางสิ่งแวดล้อม
2. แบบเรียน มีเนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏเรียงลำดับดังนี้คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับประชากร
เนื้อหาที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ เนื้อหาที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์และเทคโนโลยี เนื้อหาที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณ
สิ่งแวดล้อม เนื้อหาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจทางสิ่งแวดล้อม
3. หนังสืออ่านเพิ่มเติม มีเนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏเรียงลำดับดังนี้คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับ
ระบบนิเวศ เนื้อหาที่เกี่ยวกับประชากร เนื้อหาที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์และเทคโนโลยี เนื้อหาที่เกี่ยวกับ
จรรยาบรรณสิ่งแวดล้อม เนื้อหาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจทางสิ่งแวดล้อม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา
สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....*Dr. Lum.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Olson M. Smith*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C542166 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD: CONTENT ANALYSIS/ ENVIRONMENTAL/ CURRICULUM

TIDA PANICHAGUL : A CONTENT ANALYSIS OF ENVIRONMENTAL ASPECTS FOR
THE HIGHER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
VALAIRAT BOONSWADI, 138 pp. ISBN 974-584-296-6

The purpose of this research was to analyze the environmental aspects in the Higher Secondary School Curriculum B.E. 2524 (Revised Edition B.E. 2533), by using the documentary research technique 36 curriculum documents were analyzed. These documents consisted of the Higher Secondary School Curriculum B.E. 2524 (Revised Edition B.E. 2533), textbooks and supplementary reading.

The results of this research were as follows :

1. The content of environmental aspects which were found and prioritized from the highest to the lowest in the Higher Secondary School Curriculum B.E. 2524 (Revised Edition B.E. 2533) were environmental ethics ecosystem and population were equal, economic and technology, environmental decision.
2. The content of environmental aspects which were found and prioritized from the highest to the lowest in textbooks were population, ecosystem, economic and technology, environmental ethics, environmental decision.
3. The content of environmental aspects which were found and prioritized from the highest to the lowest in supplementary reading were ecosystem, population, economic and technology, environmental ethics, environmental decision.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *Tida lung*.....

สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาลึกสูตร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *valairat boonswadi*.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เอาใจใส่ให้คำปรึกษา คำแนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรชอด ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณอัจฉรา อัจฉริยพงศ์ธร พี่ เพื่อน และน้อง นิสิตสาขาานิเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร รุ่น 30 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนในบางส่วน

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องที่ให้ความรักความห่วงใย และเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

ธิดา พาณิชกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
การนำเสนอผลการวิจัย	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
สิ่งแวคล้อม	9
เนื้อหาสิ่งแวคล้อม	14
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกับสิ่งแวคล้อมศึกษา	31
เทคนิคเคลฟาย	42
วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
3. วิธีดำเนินการวิจัย	63
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	63
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
สรุปผลการวิจัย	88
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	95
รายการอ้างอิง	97
ภาคผนวก	103
ประวัติผู้เขียน	138

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในหลักสูตร แบบเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	73
2	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	75
3	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	78
4	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนรายวิชาบังคับแกน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	79
5	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนรายวิชาบังคับเลือก ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	80
6	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนรายวิชาเลือกเสรี ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	81
7	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนกลุ่มวิชาภาษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	82
8	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	83
9	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลากร ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	84
10	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในแบบเรียนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	85
11	เนื้อหาสิ่งแวดลอมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษา ชุดสิ่งแวดลอม ศึกษา	86